

Pēdējā vēstule no Jāņa Porieša

Ilga Auguste

Vēl pirms gada šāds raksts šķita neiespējams. Tāpat kā doma, ka Jāņa tā pēkšņi varētu vairs nebūt. Tāpēc februāra pēdējās dienas vakarā saņemtā sēru ziņa no Vācijas, kur pēc politiskās karjeras beigām, nespēdams atrast darbu Latvijā, bija apmeties komponists Jānis Porietis (1953. gada 14. novembris – 2021. gada 28. februāris), šokēja visus, kas viņu pazina un mīlēja, sekodami līdz arī Jāņa slēpošanas priekiem, planierisma azartam, ceļojumos un izbraucienos tvertiem neikdienišķiem fotomirkļiem, kuros viņš dalījās ar draugiem savā Facebook profilā.

Pārsteigumi Jānim Porietim padevās. Pēc 15 komfortabli pavadītiem gadiem Rīgā tolaik elitārajā Latvijas Radio skaņu režisora darbā un kompozīcijas pasniedzēja amatā Dārziņskolā Jānis pēkšņi pārsteidza mūs, pēkšņi pieņemot piedāvājumu kļūt par Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskolas direktoru (1991–2000)! Pēc tam Jānis bija Kultūras ministrijas Kultūrizglītības centra vadītājs, bet 2005. gadā iesaistījās politikā un kļuva par 8. Saeimas deputātu no Tautas partijas saraksta.

Vēl negaidītāka bija Jāņa izšķiršanās doties uz Vāciju, neatrodot pielietojumu savām zināšanām un pieredzei Latvijā (pēc aiziešanas no politikas Jānis Porietis piedalījās daudzās darba intervijās, tomēr visur saņēma atteikumu).

Vācijā viņš dzīvoja “netālu no Francijas un Luksemburgas robežas – viņa kalnos”, kur “nesteidzīgi baudu dzīvi”. Kādā 2019. gada rudens e-vēstulē Jānis raksta: “Dziedu Luksemburgas latviešu kori “Meluzīna”, bijām dziesmusvētkos, vēl te šur tur aizbraucam koncertēt – Holande, Anglija, Francija, tas jau te viss tuvu... Šo to komponēju, aranžēju. Lidoju ar planieri, spēlēju volejbolu, braucu ar rīčuku, reizi gadā dodos uz Austriju (piecu stundu brauciens) slēpot.”

Un pēc septiņiem Vācijā pavadītiem gadiem viņš atkal pārsteidza savus draugus un bijušos kolēģus ar ciešu apņemšanos tuvākajā laikā atgriezties dzimtenē pavisam.

Saikni ar Latviju Jānis Porietis uzturēja, arī klausoties radio “Klasika”, kam jutās piederīgs gan kā daudzu ierakstu skaņu režisors, gan arī kā klausītājs. Viņa vērīgā auss spēja pamanīt pat adatu skaņu siena kaudzē, ja runa bija par intonāciju, akustiku, interpretāciju, aranžējumu, mūzikas salikumu vai skaņu režisora veikumu. Savus ierakstus, ko viņš veidoja nevis kā skanošā reprodukciju, bet gan oriģinālus skaņu režijas mākslas darbus, Jānis Porietis pazina nekļūdīgi, reizumis lūdzot šo faktu pārbaudīt, bet, ja gadījās, ka skaņu režisora vārds kādā kopijā bija pazaudējies, Jānis sev raksturīgā izteiksmes manierē, kas vienmēr raisīja smaidu, rezumēja: “Melnā darba darītājs sarūgtināts...”

Pirms pieciem gadiem, kad Radio “Klasika” ar vēsturisku raidījumu ciklu svinēja 20. dzimšanas dienu, savās skaņu režisora atmiņās ar patīku dalījās arī Jānis Porietis, atklājot, ka pievērsties skaņu režijai viņu pamudinājis profesors Jānis Ivanovs, pie kura tobrīd pēdējos kursos Jānis Porietis apguvis kompozīciju:

“Mūzikas ierakstu skaņu režisora darbs manā biogrāfijā iegūlies kā visinteresantākais un saistošākais, un esmu pārliecināts, ka toreizējā Mūzikas redakcijā un arī tagad “Klasikā” virmo īpaša aura. Mani amatam skoloja toreizējie pieredzējušākie kolēģi Jāzeps Kulbergs, Kārlis Rūtentāls, Māris Švinka, Igors Ivanovs, Valdis Krasītiņš, Viktors Grundulis. Kā jau izteikušies kolēģi, šī darba būtību skolā iemācīt nevar – viss jāapgūst praksē.

Prakse veidojās, strādājot ierakstos ar izciliem māksliniekiem. Vēl tagad ar apbrīnu atceros sadarbību ar Ilzi Graubiņu (viņas

ierakstīto Metnera Sonāti "Atmiņas" joprojām uzskatu par šī skaņdarba interpretācijas paraugu), Kārli Zariņu, Māri Villerušu, Valdi Zariņu. Tādas raudzes profesionāļi vienmēr bija izcili sagatavojušies un darbs ar viņiem allaž sniedza radošu baudu. Prieks, ka viens no pirmajiem ierakstiem, ko Latvijas Radio veica Egils Siliņš, tapusi, mums sadarbojoties studijā.

Un kur vēl Jautrīte Putniņa ar saviem virdžinālistiem! – tas bija lielisks kopdarbs. Jautāju viņai, kā tad tiks atskaņots skaņdarbs, un – to vienmēr atcerēšos – viņa atteica: "Es nezinu, jo katra nākošā skaņa veidosies no tā, kā būs izskanējusi iepriekšējā. Un to nekad nevar paredzēt." Tad sapratu, kur slēpjas viņas talants – nekad viens un tas pats neskanēs divreiz vienādi. Un, protams, sadarbība ar Intu Villerušu, kurai es kādu laiku (kā viņa šad tad ar humoru izteicās) biju tāds kā "privātais skaņu režisors".

Nedaudzajās reizēs, kad ierakstīju maestro Raimonu Paulu, apbrīnoju, ka viņa dēļ nekad neko nevajadzēja pārrakstīt. Drīzāk jau kādreiz paša vai kāda cita kļūdiņas dēļ bija jāpamānās, ka ir kādas tehniskas problēmas un vajadzētu ierakstīt vēl kādu variantu. Tas jau bija tāds skaņu režisoru triks, jo dažreiz labu variantu izbijāja kāds lentas brāķis, mikrofonu sprakšķis vai kas cits.

Ļoti laba sadarbība mums bija izveidojusies ar Uldi Stabulnieku. Īpašs gandarijums par kopīgo "Nāk rudens apgleznot Latviju", kas tika ierakstīta Radio I studijā. Ar "Sīpoliem" pa naktīm tika ierakstīta mūzika izrādei "Mauglis", nezinu, vai Radio saglabājis šis ieraksts, taču gan mūzika, gan ieraksta nakts režīms – tas viss atstājis neaizmirstamu, mazliet muzikāli mistisku iespaidu.

Ir bijusi sadarbība arī ar Ivaru Vīneru, "Eoliku", "Knīpām un knauķiem", bet pārsvarā jau vairāk darbojos kā akadēmiskās mūzikas skaņu režisors. Un sapratu galveno skaņu režisora darba būtību (blakus tehniskām lietām, kas jāpārzina) – viņam ir jāprot taktiski virzīt ieraksta procesu tā, lai pat visizcilākajam un pašpārliecinātākajam interpretam galu galā gribētos muzicēt tā, kā tas nepieciešams labam ierakstam.

Arī kuriozu situāciju bijis ne mazums. Atnāk uz ierakstu Boļeslavs Voļaks un saka, ka viņš ieskaņos Rimska-Korsakova "Kamenes lidojumu" trombona variantā, tas būšot viens no ātrākajiem un, iespējams, pats pirmais trombonam. Protams, ar nez cik tur variantiem ierakstījām, bet es ar montēšanu, tas ir ar šķērītēm un līmlentu (!), apmēram divu minūšu ierakstā veicu ap 30 līmējumu!

Atnāk uz estrādes dziesmas ierakstu Ingus Pētersons, kas tobrīd bija ļoti populārs estrādes dziedātājs. Ieraksta vienu variantu, vēl kādu un tad saka apmēram tā: "Tas viss, ko es te daru, ir mazvērtīgs, iešu mācīties par operdziedātāju!" Visa ierakstu brigāde, kā saka, uz pauzes – tu, kas esi estrādes slavas zenītā? "Jā, tā esmu nolēmis." Viņš nomainīja savu amplitūdu un aizgāja mācīties pie Kārļa Zariņa.

Šad un tad gadījās arī pašam pajokot. Rokmūzikas festivāls "Liepājas dzintars", Radio skaņu brigāde gatavojas ierakstam. Uz skatuves kāds rokeris citīgi skaņo ģitāru. Es, mikrofonus kārtodams, esmu netālu. Rokeris (dziļi iegrimis skaņošanā): "Eu, padod la!" Es, piegājis pie klavierēm, pokera sejas izteiksmē prasu: "Kurš no kreisās?" Vajadzēja redzēt rokera sejas izteiksmi!...

Vēl kā spilgts piedzīvojums atmiņā palicis skaņu režisoru brauciens ar laivām pa Rindas upi, kad no rīta pretējā upes krastā, kur sākumā gribējām celt teltis, brauc varenās Padomju Armijas tanki. Citudien atkal ieraugām spocīgu parabolu virs mežu galiem – Irbes lokatoru, par kuru toreiz nevienam nebija ne jausmas. Tā drusku spocīgi!...

Atmiņā palikuši daudzi komandējumi, ierakstot amatierkolektīvus, mūzikas skolu kolektīvus, "Talsu sprīdišus" ar jauniņo Intaru Busuli, kurš spēlēja trombonu. Jaukie braucieni uz Kurzemi kopā ar Gītu Lanceri, ierakstot teicējas. Un kur tad vēl pirmais komandējums, šķiet, 1987. gadā, uz ārzemēm – uz Bratislavas Radio, kurp devos kopā ar kolēģi Normundu Slavu, turklāt pirmoreiz ar personisko auto cauri Lietuvai, Baltkrievijai, Ukrainai, Polijai! Un vēl daudz daudz kas cits...

Sveiciens "Klasikas" 20 gadu jubilejā! Domās visus šos gadus esmu bijis kopā ar jums.

Lai priecīgi un vienmēr skanīgi!

Jānis Porietis

2016. gada janvārī

Jāņa vēstules vienmēr bija pozitīvas, delikātas un asprātīgas. Viņš filigrāni darināja jaunvārdus un rikojās ar vecvārdiem, iemētot attiecīgajā kontekstā arī pa kādam "brīvam attulkojumam no lielkaimiņa klasiķiem" [savulaik populāras dziesmas krievu valodā – aut. piez.]. Par laika apstākļiem Vācijā 2019. gada vasaras saulgriežos Jānis raksta: "Mums šodien 37°C, rīt devīgi sola vēl klāt – Āfrika sāk bālēt..." Bet, dzenot pēdas trompetistam Jānim Porietim, ar kuru saista kopīgs vaļasprieks – fotografēšana –,

Jānis Porietis (otrais no kreisās) ar Latvijas Radio skaņu režisoriem

komponists Jānis Porietis uz "Klasiku" raida aizkustinoši miļu "izmisuma" saucienus: "Vārda-uzvārda brālis pazudis no tikliem!!! Vai jums nav kādi "gali"? Glābiet mani, kopīgu izstādi grību!"

Ciemojoties Latvijā, Jānis gandrīz vienmēr atrada brīdi, lai ieskrietu rādīnā [Radio – aut. piez.], satiktos ar "Klasikas" meiteņēm, kā viņš sauca savas bijušās kolēģes, iemalkotu tasi kafejas ar salčuku [kafija ar saldējumu – aut. piez.], uzzinātu, kas jauns, un padalītos savā "profesionāla" "Klasikas" klausītāja pieredzē.

Pagājušā gada martā, kad Covid pasaulē bija tikko ieviesis savu kārtību, cilvēkos iedzenot bailes un neziņu, no Jāņa saņēmām ziņu, ka "Klasika" ir vienīgais, kas tur pie gara spēka". It kā starp citu viņš ieminas, ka trīs dienas pavadījis klīnikā, kur ārsti mēģinājuši noskaidrot, kas noticis ar labās kājas nervu: "Magnetizēja mani, elektrizēja, analizēja, teica – visur viss labi, bet par kāju palika neziņā..." Pēcjaņu pasts vēl aizvien ir optimistisks, ilgas pēc Latvijas pieņemšanas spēkā: "Latviešu un Latvijas pietrūkst! Būšu, vien nezīnu, kad, bet šovasar centīšos."

Un tad nāk jūlijs ar strauju regresu un fatālu diagnozi par moto-neironu saslīmšanu, izmisīgs Vācijas ārstu cīņiņš par Jāņa dzīvību, tā arī paliekot neizpratnē, kas bijis šīs slimības ierosinātājs.

Pēdējo vēstuli no Jāņa Porieša "Klasika" saņēma pagājušā gada oktobrī. Tā bija emocijzīmīte 📧.

Sveicieni 67. dzimšanas dienā un laba vēlējumi gadumijā Jānim neraksturīgi palika bez atbildes.

DZĪVES SVINĒŠANA

Komponiste Selga Mence

70. gados, studējot Latvijas Mūzikas akadēmijā, mēs ar Jāni Porieti bijām gandrīz vienaudzī un piederējām tā sauktajai jauno komponistu paaudzei, kuru mūzika bieži tika atskaņota kopīgos koncertos. No Jāņa skaņdarbiem man visspilgtāk iespiedusies atmiņā mūzika bērniem. Viņš mācēja rakstīt piemēroti bērnu iespējām un reizē arī interesanti! Pēc tam Jānis Porietis vairāk pievērsās administratīvajam darbam. Dažādās kultūrizglītības iestādēs viņš bija labs vadītājs.

Bet visaizkustinošākā man bija pēdējā tikšanās ar Jāni Latvijas Mūzikas akadēmijas simtgades absolventu salidojumā. Jānis bija speciāli atbraucis no Vācijas, lai noklausītos svētku koncertu un būtu kopā ar visiem kompozīcijas katedras daudzo gadu absolventiem. Tā bija neaizmirstama simtgades nakts ar atmiņām un kārtīgu izsmiešanos. Tad arī Jānis izstāstīja, kā viņam klājas Vācijā. Arī to, ka viņš joprojām tur nodarbojas ar saviem iemīļotajiem "sportiem", tostarp ar vindsērfingu (viņš bija viens no pirmajiem šī sporta veida iesācējiem Latvijā). Jānis bija pilns spara, pilns optimisma. Uz tādas skaistas emocionālas nots mēs toreiz ar Jāni arī šķīrāmies. Un tad nāca šī šokējošā vēsts, kuru apziņai pieņemt grūti.

Kordirigents un mūzikas menedžeris Guntars Felsbergs

Ar komponistu Jāni Porieti satikos, mācoties toreizējā Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolā kordirigentos. Tajā laikā man bija dažādas intereses un vēlēšanās arī komponēt. Līdz brīdim, kad par manu mentoru kompozīcijā kļuva Jānis Porietis, biju jau apmeklējis fakultatīvas stundas pie Imanta Zemzara. Tas bija interesants laiks arī tādā ziņā, ka Zemzaris bija jau atzīts komponists, bet Jānis Porietis vēl studēja kompozīciju pie Jāņa Ivanova. Katrā ziņā man viņš vairāk bija kā čoms, nevis skolotājs. Fakultatīvajās stundās, kas notika reizi nedēļā, mēs vairāk plāpājām, nekā nodarbojāmies ar kompozīciju. Taču jāatzīst, ka bija arī rezultāti!

Tolaik dziedāju jauniešu korī "Ekspresija", ko vadīja diriģents Andrejs Vanags. Vairākas manis komponētās dziesmas koris bija uzņēmis savā repertuārā. Un kādā koncertā Ventspilī vienu no dziesmām nācās pat atkārtot! Biju pārlaimīgs, un mans skolotājs Jānis Porietis arī.

Vispār man ir laimējies ar labiem skolotājiem. Jānis Porietis tāds bija – pedagoģiski ievirzīts. Viņa vadībā uzrakstīju arī pats

sev eksāmena dziesmu solodziedāšanā! Tur bija gan vokalizēšana, gan rečitēšana ar Imanta Ziedoņa tekstu. Atceros, ka jau tolaik Jānis man teica, ka nav jēgas pašam radīt dziesmu tekstus. Jāņem laba dzeja. Mūsdienu popmūzikas komponisti no viņa teiktā varētu pamācīties, jo paši raksta dzeju, paši raksta mūziku, paši arī izpilda. Ne vienmēr tam ir paliekoša vērtība. Ar Jāni Porieti mēs prasmīgi sašķirojām, kas ir vērtīga un mazvērtīga dzeja, kas skanēs un, kas nē.

Savulaik es rikoju radošās jaunatnes vasaras nometnes, kurās piedalījās redzamākie Latvijas mūziķi, mākslinieki, kinoļaudis, fotogrāfi, literāti un žurnālisti. Vairākās nometnēs, tā sauktajā "Jauno mūziķu sekcijā" piedalījās Jānis. Viņa draudzīgais un humorīgais gars bija vēl viena īpaša šī cilvēka kvalitāte. Radošās jaunatnes nometnes beidzās līdz ar LPSR pastāvēšanu. Pēc tam mēs gan vēl vienu reizi satikāmies tādā *nostalgic meeting* atmosfērā Jāņa lauku mājās Cēsu rajonā netālu no Raunas. Toreiz mēs, tāds pulciņš kādreizējo jauniešu, gājām skatīties, kā brauc vilciens pār augstāko Latvijas vilcienu viaduktu. Varbūt vilcienā kāds no augšas redzēja, kā mēs tur leja gavilējam.

Satikt Jāni Porieti vienmēr bija prieks. Un tas ir ļoti jauki, ka varam viņu atcerēties, izgodāt viņa dzīvi un teikt labus vārdus.

Muzikoloģe Ligita Ašme

Jāni Porieti atceros kā tādu gaišu, draudzīgu cilvēku, kurš vienmēr bija atsaucīgs, gatavs dot padomu un palīdzēt. Nekad viņš nebija sliktā garastāvoklī, nekad neizpauca uz āru kaut kādu nīgrumu. Ļoti būtiska viņa īpašība bija atbildības sajūta un pienākuma apziņa. Uz viņu vienmēr varēja paļauties. Ja Jānis kaut ko apsolīja, viņš to arī izdarīja. Mācēja runāt ar cilvēkiem, domāt vairākus gājienus uz priekšu un rast risinājumu dažādās situācijās.

Jānis Porietis kā komponists ir ļoti latvisks. Viņa mūzikā valda smalkas un atturīgas izjūtas, latviskumā sakņota lirika, gaišums, dabas mīlestība un humors, jo viņš arī kā cilvēks, kā personība bija humoru mīlošs. Par viņa latvisko izjūtu runā arī skaņdarbu nosaukumi: "Diatoniska improvizācija" klavierēm, veltīta Krišjāņa Barona 150 gadu jubilejai, "Teiksma" ērģelēm, "Pavasara akvarelis" vijolei un klavierēm, "Rīts" stīgu orķestrim un citi, kam iedvesmu Jānis nenoliedzami radījis Latvijas dabā. Rakstot priekšvārdu Jāņa Porieša bērnu dziesmu krājumam "Reku, reku dziesmiņa," ne velti es tam liku nosaukumu "Pilsētnieks ar ilgām pēc lauku miera un klusuma".

Jānis ir dzimis rīdzinieks, bet ilgu laiku dzīvoja Cēsu pusē, kur atrodas viņa lauku mājas, – īsts Cēsu patriots. Jānis mīlēja arī ceļot. Ar velosipēdu apceļoja Latviju un citas valstis. Dabas mīlestība viņā ir ļoti patiesa. Komponista darbos saklausām ne tik vien izjūtu, bet arī rakstības smalkumi – ik detaļa ir rūpīgi pārdomāta un precīzi pierakstīta, nianses ir izsvērtas un nozīmīgas. Virkne viņa skaņdarbu izmantojami mūzikas mācību procesā – tās ir variācijas, sonātes un miniatūras klavierēm, kā arī skaņdarbi citiem instrumentiem.

Ligita Ašme un Jānis Porietis

Valdis Krastiņš, Ģederts Ramans, Juris Karlsons un Jānis Porietis

Ar savu laikmetīgo mūzikas valodu tie ienes neikdienišķumu tradicionālajā mācību programmā. Laikmetīgums Jāņa Porieša mūzikā izpaužas kā akcents, kā piesitiens ritmā, skaņkārtas vai harmonijas elementā, kā atsvaids nianse, saglabājot līdzsvaru starp jauno un tradicionālo. Avangardisku, modernu izteiksmi kā pašvērtību viņa mūzikā neatradīsim. Autors vienmēr paliek uzticīgs melodijai kā svarīgākajam muzikālās valodas elementam.

Labu pieredzi Jānis guvis arī teātra mūzikas sacerēšanā. Viņš rakstījis mūziku teātra izrādei “Makbets,” radiouzvedumiem “Uršulīte” un “Vanags pār Zāģeriešiem,” Jāņa Jurkāna lugai “Dzērvīte,” leļļu lugām un mūziklam “Salatēva cirks”. Jānis vienmēr pratis izmantot žanru elementu daudzveidīgu arsenālu, darot to ar gaumi un mēra sajūtu.

Jānim ir arī daudz interesantu, smalku un asprātīgu bērnu dziesmiņu, kur katrā ir kāda rozīnīte. Jā, un vēl estrādes dziesmas! Šo jomu viņš iepazīna, dienesta laikā vadīdams karavīru ansambli “Zvaigznīte,” bet vēlāk uzrakstīdams pa dziesmai kādam ansamblim vai dziedātājam. Man atmiņā ir “Čaka motīvs” ar Aleksandra Čaka vārdiem. Viņš to bija uzrakstījis radošās jaunatnes nometnes vokālajam ansamblim. Mēs ar lielu sajūsmu tur dziedājām viņa dziesmas, kurās bija gan romantiskā stīga, gan humors.

Ar ko skaidrojams, ka Jānis Porietis nav bijis daudzrakstītājs un lielo formu komponists? Ar to, ka viņš bija miniatūrists pēc savas dabas. Taču, iespējams, tam ir vēl kāds dziļāks iemesls – ne pārāk veiksmīgais pirmais lielas formas darbs – kantāte “Skaņais kalns” ar Arvīda Skalbes vārdiem. Kantātes pirmatskaņojums notika 1981. gadā. Jānis vēl bija pavisam jauns komponists, tikko uzņemts Komponistu savienībā. Darba apspriešanā galvenokārt tika kritizēts teksts, taču sava kritikas daļa tika arī visam skaņdarbam, kaut gan tas nebija ne labāks, ne sliktāks par citām tālaika patriotiskās ievirzes kantātēm. Un, kaut arī šī kantāte vēlāk tika atskaņota vēl un vēl, skarbā kritika jau tā paškritiskajā komponistā noslāpēja

uzņēmību izteikties lielas formas skaņdarbos un atņēma ticību saaviem spēkiem.

Kopš tā laika viņš ļoti pieticīgi un pat pazemīgi izteicās par savu mūziku. Un vienmēr bija ļoti iepriecināts, kad mūziķi lūdza viņam kaut ko sacerēt. Cik spārnots bija Jānis Porietis, kad komponēja pasūtīnājuma skaņdarbu ērģelnieces Ivetas Apkalnas solokoncertam Rīgas Domā! Cik pateicīgs par katru savu koncertos vai radio ēterā atskaņoto kompozīciju!

Tas, ka Jānis Porietis iesaistījās politikā, droši vien ir saistīts gan ar ģimenes tradīciju, jo viņa tēvs – Latvijas Universitātes profesors Jānis Porietis – bija sabiedriski aktīvs cilvēks, gan arī ar to, kā Jānis Porietis – komponists un kultūrizglītības iestāžu vadītājs – saredzēja, kādā situācijā ir kultūra un māksla valstī. Viņš strādāja vadošos amatos kultūras iestādēs un saskārās gan ar finansējuma problēmām, gan likumdošanas problēmām. Viņš saprata, ka, lai kaut ko vērstu par labu, jātiek pie avota, no kura nāk rīkojumi. Man šķiet, ka tas bija viens no galvenajiem motīviem, kāpēc viņš piekrita būt un kļuva par Saeimas deputātu. Un, būdams deputāts, viņš nekad nepalaida garām iespēju kaut ko palīdzēt kultūras un mākslas iestādēm. Piemēram, Latvijas Komponistu savienībai viņš ieteica iesniegt dokumentus sabiedriskā labuma statusa piešķiršanai. Lai gan mēs šaubījāmies, tomēr piešķīra mūsu savienībai šo statusu! Tas bija ļoti būtiski brīdī, kad radošajām savienībām vairs nebija valsts atbalsta un finansiālais stāvoklis stipri pasliktinājās. Statusa piešķirums deva nodokļu atvieglojumus un iespēju turpināt darbību – tas Komponistu savienībai pienācās pēc būtības.

Jānis Porietis piedalījies daudzu žūriju darbā, kā skolotājs un Cēsu mūzikas vidusskolas direktors izaudzinājis daudz mūziķu, kas viņu atceras ar vissiltākajām pateicības jūtām.

Kāpēc Jānim Porietim pēc politiskās karjeras beigām neatradās darbs Latvijā? Būdams diezgan liels ideālists, politikā viņš nenošīnājās ne ar kādu aizmuguri. Diezgan daudzi bijušie Saeimas deputāti atrod siltas vietas, pateicoties partijas biedru ieteikumiem, sauksim to tā, turpretim Jānis Porietis neizmantoja tādas protekcijas. Aizejot no politikas, viņš mēģināja piedalīties konkursos uz amata vietām kultūras un kultūrizglītības iestādēs. Bet, kad redzēja, ka tas neizdodas, ļoti godīgs cilvēks būdams, negribēja izmantot ne pazišanos, ne blatu sistēmu.

Jānis tiešām visu darijis pēc vislabākās sirdsapziņas. Un viņu vādāja vislabākie nodomi, arī politikā ejot.

LNO kontrabasisists Mareks Auziņš

Komponistu Jāni Porieti pirmo reizi satiku iestājesāmenos Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskolā. Kā vidusskolas direktors viņš piedalījās uzņemšanas komisijā. Bet mūsu saskare ļoti cieša kļuva vēlāk. Iestājos kordirģentu nodaļā, taču mums bija iespēja mācīties arī kompozīciju. Un gadījās tā, ka kompozīcijā tiku iedalīts pie Jāņa Porieša. Jau toreiz viņš man ļoti patika ar atbildīgo attieksmi pret savu darbu. Stundās strādājām nopietni. Bet tajā pašā laikā viņš bija ļoti atvērts cilvēks – ar viņu bija viegli runāt, viņš mācēja jokot. Starp citu, tas humors bija ļoti līdzīgs Raimonda Paula humoram. Varbūt ne vienmēr kurš katrs to saprata, bet savējie saprata ļoti labi!

Mums ar Jāni Porieti palaimējās vēl nedaudz arī paceļot, notika vairāki kopīgi izbraucieni uz Vāciju. Viens bija ar Vidzemes kamerorķestri. Jānis šajā braucienā piedalījās gan kā komponists, gan arī kā interprets, jo bija sakomponējis orķestrim skaņdarbu “Rīts” un pats to arī diriģēja. Otrs ceļojums bija kopā ar Cēsu mūzikas vidusskolas audzēkņiem uz Cēsu sadraudzības pilsētu Āhimu. Dzīvojam vācu ģimenēs, un man iegādājās būt kopā ar Jāni. Šādā vidē dzīvojot, tu cilvēku iepazīsti vēl labāk.

Jānim Porietim bija ļoti labas vācu valodas zināšanas, komunikabilitāte, sirsnīgums, un tas bija neaizmirstams laiks, par kuru man joprojām ir vislabākās un gaišākās atmiņas.

Jānim kā mūzikas vidusskolas direktoram bija ļoti draudzīgas attiecības ar audzēkņiem. Timekļa vietnē Facebook viņš izveidoja

skolas audzēkņu un absolventu tādu kā profilu, kur mēs visi virtuāli satikāmies. Viņš vienmēr informēja mūs par savām gaitām, arī no Vācijas, viņš interesējās, kā mums klājas, uzturēja saikni un draudzību. Kad vien tikāmies, Jānis Porietis vienmēr bija dzīvespriecīgs. Nesen atbrauca ciemos pie manis. Zinu, ka viņš apciemoja arī daudzus citus savus kādreizējos audzēkņus. Domāju, tādu direktoru, kurš ar saviem bijušajiem audzēkņiem vēl ilgstoši komunicē, nav daudz.

Tā kā es pats aktīvi nodarbojos arī ar koriem (strādāju Ikšķiles korī par kormeistaru), sarakstoties ar Jāni to aprunājām, un viņš man sāka sūtīt savas dziesmas. Kad vēl mācījos Cēsu mūzikas vidusskolā, tapa viens no Jāņa visskaistākajiem skaņdarbiem korim *a cappella* "Mūžība" ar Jāņa Jaunsudrabiņa vārdiem. Kad Jānis šo skaņdarbu atnesa uz kora mēģinājumu, tas bija kaut kas fantastisks! Mēs to dziesmu tā iemilējām! Un man tā joprojām ir ļoti tuva.

Esam apguvuši šo dziesmu arī Ikšķiles korī un turam repertuārā. Kad Jānim aizrakstīju, ka ir noticis viņa "Mūžības" pirmstudejums Ikšķiles korī, viņš par to bija ļoti priecīgs. Aizsūtīju viņam arī koncerta ierakstu, un viņš savukārt atsūtīja man vēl dažas savas dziesmas, arī Ulda Marhilēviča "Lūgumu" un "Nakts vārdus," ko pats aranžējis korim. Šīs dziesmas paredzēts atskaņot tuvākajā laikā, kad mazināsies Covid ierobežojumi. Mūsu Ikšķiles korim bija lieli plāni, zinot, ka Jānim Porietim tuvojas jubileja. Koncerts, protams, notiks. Žēl, ka bez paša Jāņa klātbūtnes, bet ar viņu mūsu atmiņās un dziesmās.

Vokālās studijas „Knīpas un Knauki” vadītāja Edīte Putniņa

2019. gada vasarā mēs ar komponistu Jāni Porieti sākām ciešāku saraksti sakarā ar "Knīpu un knauķu" 50. jubileju. Jānis sūtīja ļoti daudz gan savu nošu, gan fotogrāfiju. Viņš ir bijis brīnišķīgs fotogrāfs savai meitiņai Laurai, kura savulaik dziedāja "Knīpās un knauķos". Atmiņās Jānis Porietis tā arī raksta: "Kad pamanīju, ka mana meita Laura jau apmēram triju gadu vecumā var tīri nodungot dzirdētās melodijas, sapratu, ka spējas jāspodrina. Nebiju pārliecināts, ka pats to īsti labi spēšu, tāpēc aizvedu meitu uz noklausīšanos ansambli "Knīpas un knauķi." Ansamblis man

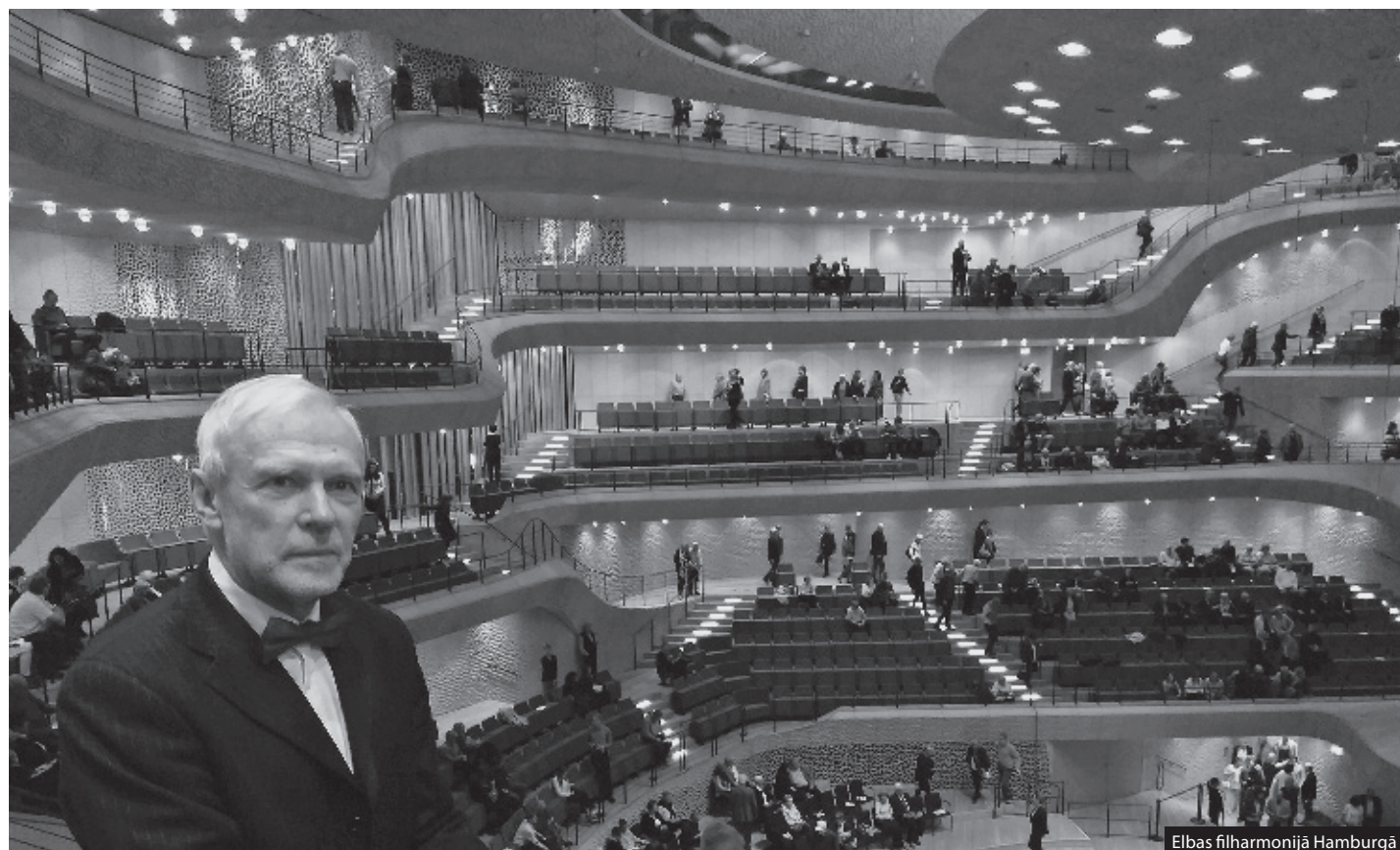

Jānis Porietis (centrā) ar Cēsu mūzikas vidusskolas audzēkņiem

likās tāds miļš un jauks, varbūt ne tik profesionāls kā konkursanti "Dzeguzīte," bet gribēju, lai Laura muzicē bez saspringuma. Arī skolotāja Veinberga likās vairāk kā tāda mazuļu mamma, kas gan bija arī pietiekami stingra, kad vajadzīgs. Arī audzinātāja Sandra Ņedzvecka, ar kuru vēlāk bijām kolēģi Latvijas Radio, bija ļoti iekļūtīga ar mazajiem."

Vai Jāņa bērnu dziesmu jaunrade sākās, pateicoties paša meitas dziedāšanai? Ļoti iespējams! Mans novērojums, ka tā notiek ar daudziem komponistiem. Tad, kad viņiem pašiem piedzimuši bērni, tā bērnu pasaule, acimredzot, atveras no jauna. Kad varbūt mazliet jau piemirsts paša bērnības laiks, tad tieši caur saviem bērniem ļoti daudzi komponisti atveras dziesmu repertuāram bērniem.

TV arhīvā ir atrodams ļoti skaists raidījuma "Cīmos pie komponista" videoieraksts, kas filmēts Jāņa Porieša lauku mājās Cēsīs. Bērni dzied "Dziesmiņu par nikno suni," un filmēšanā piedalās kaimiņu suns kollis Argo. Tā ir ļoti dzīvespriecīga dziesma, un tik jauki redzēt, kā Jānis pats draiski lec kopā ar bērniem un suni, sacenšas ātruma sacensībās un rotaļas priekā.

Elbas filharmonijā Hamburgā

Ansambļa 50 gadu jubilejas koncerta programmā bijām iecerējuši atskaņot Jāņa dziesmu “Hiacinte, paskaties!” Jā, ļoti gribējām, lai kopā ar Jāni Porieti mēs varētu izbaudīt kopīgu prieku dziesmas atskaņojumā un atsaukt atmiņā visus tos diezgan garos 80. gadus, kad Jānis sadarbojās ar “Knīpām un knauķiem.” Šķiet, ka viņš nepazaudēja bērības dzirksti. Arī tad, kad paša meitas izauga lielas. Tas ir brīnišķīgi, un saziņā ar Jāni Porieti es redzu šo gaišumu un sajūtu viņa rotaļīgumu gan vārdu spēlēs un rotaļās ar dažādām zilbēm (kā to mīļi dara arī mūsu dzejnieki – biki-buki vai reku-reku), gan arī dziļos, izjustos liriskos dziedājumos. Jāņa mūzikas daudzveidība ir brīnišķīga. Tā ir sirds siltuma, gaišuma un mīlestības caurstrāvota.

Neko darīt. Jāņa Porieša vairs nav. Bet viņa dziesmiņu par hiacinti ansambļa dzimšanas dienas koncertā mēs noteikti nodziedāsim un uz visiem laikiem satiksimies grāmatā.

Trompetists Jānis Porietis

Kad vēl mācījos Dārziņskolā, pasniedzēji bieži vaicāja, vai es nesot komponista Jāņa Porieša radnieks. Bet mana pirmā tikšanās ar komponistu Jāni Porieti notika, kad Tallinā biju uzvarējis jauno mūziķu konkursā. Tajā laikā par nopelniem dažādās kategorijās Kultūras ministrija pasniedza laureātiem pateicības rakstus. Un starp laureātiem biju arī es. Jānis Porietis bija tas, kurš pasniedza diplomus. Rokas spiedienu un smaids par to, ka Jānis Porietis pasniedz diplomu Jānim Porietim.

Vēlāk esam tikuši diezgan bieži. Latvijas Mūzikas akadēmijā vienam Jānim Porietim atstāts ielūgums, kas domāts otram Jānim Porietim. Līdz misēkļa atrisināšanai bija tāds sākums vien. Pirms pāris gadiem komponists Jānis Porietis *Facebook Messenger* atrakstīja man ziņu, ka redz, kā viņš manā zīmē iekļuvis kādā raidījumā! Atveru saiti un dzirdu, ka “trompetistam Jānim Porietim arī kompozīcija nav sveša”. Ieklikšķinot vārdus ‘Jānis Porietis’ internetmeklētājā, ieraudzīsim lapu, kurā komponista Jāņa Porieša dzīves un izglītības dati papildināti arī ar Lielās mūzikas balvas nomināciju kategorijā “Par izcilu darbu ansambļi”. Šādu kuriozu bijis ne mazums.

Esam arī tikušies. Jānim bija doma Cēsu koncertzāles izstāžu telpā sarīkot kopīgu melnbalto bilžu fotoizstādi. Arī man šķita, ka tas būtu kaut kas unikāls – cilvēki ar vienādiem vārdiem un uzvārdiem, radniecīgi nesaistīti, abi mūziķi un nodarbojas ar fotogrāfiju. Cik bieži tā gadās? Starp citu, komponistam Jānim Porietim ir viena kompozīcija trompetei – “Svētku prelūdija,” to bija paredzēts nospēlēt, šo izstādi atklājot. Gribējām darīt to 2020. gada augustā. Taču iecere izpalika.

Rītā, kad uzzināju, ka komponists aizgājis, pirmā doma bija – nu tūlīt sāksies... Taču *Facebook* jau bija publicēta sēru vēsts, kur biju minēts kā Jāņa Porieša vārdabralis, tāpēc par mani pienāca tikai viens līdzjūtības apliecinājums. Tas tāds pēdējais mūsu kopīgais kuriozs.

Luksemburgas latviešu kora “Meluzina” vadītāja Jūlija Norvele

Manā dzīvē Jānis Porietis parādījās 2014. gada janvārī, kad kopā ar dzīvesbiedri atnāca uz pirmo kora mēģinājumu. Par kori Jānis bija uzzinājis nejauši no vienas manas dziedātājas, ko atradis *Facebook*, meklējot latviešus Trīras apkaimē. Protams, komponistu atpazīnu. Un man uzreiz aukstas kājas. Domāju, kā būs, kad tik liels mākslinieks tagad dziedās pie manis!

Pirmajos mēģinājumos bija sajūta, ka atrodos tādā kā eksāmenā. Bet šī ne pārāk komfortablā sajūta ātri izplēnēja, jo Jānis bija ārkārtīgi smalkjūtīgs. Nekad neko neaizrādīja tā, lai cilvēki justos aizvainoti. Viņš to darīja caur jokiem vai arī pasauca mani malīnā pēc mēģinājuma. Manu cieņu viņš visupirms iemantoja caur šo ārkārtīgi pieklājīgo attieksmi. Kori mēs bijām kā līdzīgs ar līdzīgu.

Pēc tam, kad internetā un laikrakstos par Jāni izlasījām *in memoriam*, mūsu cilvēki uzzināja – o jā, viņš bija arī deputāts! Taču Jānis nekad nejutās pārāks par citiem. Ar viņa pieredzi un nopelniem! Tā ir tāda fantastiska īpašība, kas piemīt lieliem cilvēkiem, – apzināties savu vērtību un tajā pašā laikā nenonivelēt citu cilvēku pienesumu kolektīvam.

Man Jānis bija draugs. Cilvēks ar lielo burtu. Skolotājs. Pēc katra koncerta, lai cik tas būtu neliels, varbūt uzstāšanās ar divām dziesmiņām, Jānis vienmēr man pateicās. Ik pa laikam saņēmu pateicības vēstules – “Paldies, Jūlij, par to, ko Tu dari.”

Liels prieks, ka tieši pēdējā laikā koris iestudēja arī dažas Jāņa dziesmas – “Dziesmu par svēteli”, “Upe nesa ozoliņu” un “Mūžība.” Visas ļoti melodiskas. Jānim vispār bija talants uzrakstīt samērā vienkāršas, bet ļoti sirsnīgas dziesmas. Maniem dziedātājiem visas Jāņa dziesmas patika.

Bet ar “Mūžību” iznāca liktenīgi. Šo dziesmu izvēlējās 2020. gada Ziemassvētku koncertam. Uzfilmējām arī nelielu video. Caur dziesmas vārdiem un mūziku mēs praktiski arī atvadījāmies no komponista...

Man ārkārtīgi pietrūkst viņa koristu rindās. Domāju, ka ne tikai man, bet mums visiem. Pietrūkst viņa dzīvesprieka un humora. Nekad neaizmirsišu, kā mēs piedalījāmies pēdējos lielajos dziesmusvētkos Latvijā. Kā mani vīri nāca visi tādi saulē pārkarsuši no pirmajiem mēģinājumiem Mežaparka estrādē. Viņu vidū arī Jānis ar savu sarkano naģenīti. Un tāds prieks staroja no viņa! “Nu, tas gan bija labi, Jūlij! Nu šis gan ir superīgs pasākums!”

Ziniet, tiešām – laime pilnībā. Un Jānis mācēja to izpaust. Cik daudziem no mums raksturīgi šis – jā, ir tik labi, bet mēs šo sajūtu paturam sevī. Jānim tas vienmēr nāca ar ļoti lielu dāsnumu. Viņš bija dvēseliski dāsns cilvēks. Mācēja sasildīt visus, kas apkārt. Un tie Jāņa joki – “es dziedāšu Ievai – nē, bet Aijai – jā!” Trūks, tā visa ļoti trūks.

No 15. augusta Jānis bija slimnīcā. Atbraucot no ārsta pārbaudēm Latvijā, viņš iesēdās ratiņkrēslā. Un šis nolādētais pandēmijas laiks, kad slimnīcā pie Jāņa nevienu nelaida! Mēs gribējām apciemot Jāni un padziedāt, lai zina, ka esam tepat, kopā ar viņu. Bet nedrīkstējām neko! Vienīgais, ko izdarījām, – izveidojām apsveikumu dzimšanas dienā, kas viņam tuvu pie valsts svētkiem, un iekļāvām tajā viņa dziesmas “Mūžība” video ar mežu un krītošām lapām.

Jāņa stāvoklis strauji pasliktinājās. Pēdējos Ziemassvētkos katrs kora dalībnieks atsūtīja man savas fotogrāfijas, pārdomas un vēlējumu Jānim. Izdrukāju bildes uz lielām A3 lapām. Glīti noformējām, uzrakstījām tekstus lieliem burtiem, jo zinājām, ka slimnīcas kopēji Jānim mūsu sveicienu paturēs priekšā tā, lai viņš to redzētu.

Līdz pašiem dziļumiem sāp sirds par to, ka Jānis, būdams pilnīgi paralizēts, ar skaidru prātu bija visā klāt. Iesprostots nekustīgā ķermenī, ieslēgts telpā, laikā un vientulībā. Tā milēt dzīvi, cilvēkus, un tā aiziet – diezgan liela netaisnība.

Viņš savulaik atsūtīja man visas savas kordziesmas: “Nu, Jūlij, lai Tev ir!” Starp dziesmām, protams, arī tādas, ko tikai mūsu Radio koris var pacelt. Bet ir tādas, kas pa spēkam arī mums. Šīs dziesmas esmu atlasījis vienā mapītē, un tā būs pirmā lieta, ko izdarīsim, kad varēsim atsākt mēģināt, – sagatavosim Jānim skaistu piemiņas koncertu. ●